

RIKTLINJER FÖR STUDIEOMDÖMEN

Fastställda av Folkbildningsrådets styrelse att gälla fr. o. m. läsåret 2001/2002

Vad ska studieomdömet ge information om?

Studieomdömet avser den studerandes förmåga att bedriva studier och syftar till att bedöma den studerandes förutsättningar att tillgodogöra sig fortsatt utbildning. Därmed avses i första hand de moment i fortsatt utbildning som har huvudsakligen teoretisk prägel. Studieomdömet har sin främsta betydelse vid ansökan till högskola och universitet, varvid folkhögskolestuderande med intyg om grundläggande behörighet samt studieomdöme utgör en egen urvalsgrupp.

Vilka kurser ska ge rätt till studieomdöme?

Skolan avgör vilka kurser som ska berättiga till omdöme. Vid detta beslut ska följande principer vara vägledande:

Studieomdöme ska i första hand sättas på sådana **allmänna** kurser som efter ett eller flera år kan leda fram till grundläggande behörighet. Detta följer av studieomdömets användning vid urval till fortsatta studier vid högskola/universitet.

Kurser som av skolan anses ligga på eftergymnasial nivå eller där grundläggande behörighet är inträdeskrav kan inte berättiga till studieomdöme.

Endast heltidskurser på minst 30 veckor eller två på varandra följande kurser på minst 15 veckor kan berättiga till studieomdöme. För deltidsstudier gäller att dessa, omräknade till heltid, skall ha minst samma omfattning.

I informationen till blivande studerande ska anges om kursen berättigar till studieomdöme.

Vem kan få studieomdöme?

Studerande vid skolan som **fullgjort** en omdömesberättigad kurs kan erhålla studieomdöme. Skolan fastställer vilka krav i fråga om exempelvis närvaro som ska gälla för att kursen ska anses fullgjord. Det är därvid rimligt att tillämpa samma krav som då man bedömer om kursen kan ligga till grund för grundläggande behörighet.

Om skolan finner det lämpligt kan enstaka studerande vid särskild kurs ha ett sådant individuellt schema att underlag för studieomdöme och grundläggande behörighet kan föreligga. Den studerande kan därvid endast erhålla studieomdöme om det individuella schemat innehållit minst 10 klocktimmar per vecka av allmänna ämnen.

För studerande som begär befrielse från bedömning ska studieomdöme ej sättas. Sådan studerande kan ej senare begära att få ut studieomdöme. Studerande kan välja att inte ta ut studieomdöme vid kursens slut. Sådan studerande har dock möjlighet att vid ett senare tillfälle få ut studieomdöme.

När sätts studieomdöme?

Studieomdöme kan sättas årligen för studerande som följer en omdömesberättigad kurs, men lämnas normalt ut först när den studerande varaktigt lämnar skolan. Vilken muntlig information som ska lämnas till den studerande om de studieomdömen som sätts under pågående studietid (exempelvis efter det första läsåret av två) avgörs av skolan.

Hur går omdömessättningen till?

Bedömningen ska grundas på iakttagelser från så många bedömare som möjligt och i varierande typer av arbetsuppgifter och arbetsituationer. Skriftlig eller muntlig kunskapskontroll kan endast ge en liten del av det underlag som krävs. Studieomdömet är resultatet av en gemensam bedömning som görs av den pedagogiska personalen. De närmare formerna för hur denna gemensamma bedömning går till i praktiken utarbetas av varje skola.

Slutligen är det skolan som sådan som är ansvarig för de avgivna studieomdömena. Studieomdömet kan inte överklagas till Folkbildningsrådet eller till annan instans utanför skolan.

Studieomdömet fördelas på olika skalsteg

Endast ett sammanfattande studieomdöme ges till den studerande. Härvid ska användas endera av beteckningarna:

- Utmärkt studieförmåga (4)
- Mycket god studieförmåga (3)
- God studieförmåga (2)
- Mindre god studieförmåga (1)

Genomsnittet av de studieomdömen som sätts på skolan under ett läsår ska ligga inom intervallet 2,7 plus/minus 5 %. För genomsnittsberäkningen används de siffrvärden som anges ovan för respektive skalsteg.

Vad vägs in i begreppet studieförmåga?

För att nå studieomdömet ska följande faktorer beaktas

- *Kunskaper och färdigheter och utveckling av dessa*
- *Förmåga till analys, bearbetning och överblick*
- *Ambition, uthållighet och förmåga att organisera studier*
- *Social förmåga*

Kriterier

Som stöd för omdömessättningen föreligger följande kriterier för omdömet Utmärkt studieförmåga:

Kunskaper och färdigheter och utveckling av dessa

Den studerande

- söker aktivt och självständigt ny kunskap som leder till fördjupad förståelse och ökad insikt.
- använder sina kunskaper och färdigheter och har förmåga att relatera dessa till sina egna erfarenheter och till nya situationer.
- integrerar kunskaper och färdigheter från olika områden.
- redovisar sina kunskaper och färdigheter på ett överskådligt och varierat sätt.

Förmåga till analys, bearbetning och överblick

Den studerande

- söker, bearbetar och vidareförmedlar, med ett kritiskt förhållningssätt, information från olika källor.
- ser och förstår samband och helheter samt skapar sig egen kunskap.
- använder begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara olika förlopp och företeelser.
- visar flexibilitet och öppenhet för nya sätt att lösa problem.

Ambition, uthållighet och förmåga att organisera studier

Den studerande

- tar ansvar för sitt lärande och har ambitionen att utöka och utveckla sina kunskaper och färdigheter.
- arbetar på ett självständigt sätt både med och utan handledning.
- deltar engagerat såväl vid enskilt som gemensamt arbete.
- planerar, genomför och slutför överenskomna arbetsuppgifter - såväl enskilt som i grupp.

Social förmåga

Den studerande

- medverkar i olika grupper och deltar i gemensamma aktiviteter.
- tar ansvar för sammanhållningen i gruppen och bidrar till ett positivt arbetsklimat och goda relationer.
- visar förståelse för och respekterar gemensamma överenskommelser och umgängesformer i skolsamhället.
- visar respekt för alla människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet.

Varje skola ska utifrån dessa kriterier och med beaktande av det rekommenderade genomsnittliga värdet (2,7) avgöra vilka bedömningsgrunder som ska gälla för de övriga omdömesnivåerna Mycket god, God resp Mindre god.

Folkbildningsrådet följer omdömessättningen

Folkbildningsrådet har beslutat att årligen samla in resultatet av skolornas omdömessättning för att följa utvecklingen och ta ställning till eventuella åtgärder vid avvikelser från rekommendationen. Syftet med riktlinjerna och uppföljningen är att skapa jämförbarhet mellan skolorna och att undvika alltför stora förskjutningar i studieomdömesskalan över tid. Ett annat syfte med riktlinjerna är att tydliggöra för de studerande vad som är grunden för omdömessättningen.

Under de år Folkbildningsrådet samlat in resultatet av omdömessättningen har genomsnittet årligen totalt sett blivit 2,7. Detta riktvärde är resultatet av den fördelning på de olika skalstegen som tidigare rekommenderats (Utmärkt 15%, Mycket god 45%, God 35% och Mindre god 5%). Rekommendationen om den procentuella fördelningen har nu upphört. Däremot kvarstår alltså riktvärdet 2,7.